

Izvirna slovenska »alpska flora«

2 x sto alpskih rastlin na Slovenskem, Tone Wraber, Koledarska zbirka, Prešernova družba, Ljubljana, 2006.

V prednovoletnem času nas je razveselila nova knjiga Toneta Wraberja, ki je sicer izšla v »nizu stotih« pri Prešernovi družbi, vendar je tokrat v njej kar dvakrat sto rastlin. Že leta 1986 je v tej zbirki skupaj z Andrejem Seliškarjem predstavil sto travniških rastlin, leta 1990 pa je sam opisal sto znamenitih rastlin, ki rastejo na Slovenskem.

Delo je izšlo v letu, ko se spominjamo 80-letnice našega najstarejšega alpskega botaničnega vrta Juliana v Trenti, zato ga je avtor posvetil vrtnarjem, ki so delali v njem. Tone Wraber je svojo poklicno botanično pot začel v Prirodoslovnem muzeju Slovenije, v katerem je bil v šestdesetih letih kustos za botaniko in zaradi tega položaja tudi strokovni vodja Juliane.

V uvodnem delu nas zelo na kratko seznanjajo z zgodovino botaničnega raziskovanja na naših tleh, ki je hkrati tudi del naše kulturne zgodovine. Našteje do-

sedanja dela o alpskem rastlinstvu. Posebej bi morda omenili le Rastlinstvo naših Alp, ki ga je leta 1918 napisal Ferdinand Seidl, in Rastlinstvo naših gora, ikonografijo rastlin Julijskih in Kamniško-Savinjskih Alp ter Karavank iz leta 1999. Avtor Vlado Ravnik je narisal akvarelne portrete 180 rastlin in jim dodal zgoščen opis.

Tone Wraber, upokojeni redni profesor za sistematsko botaniko, je tako kot večina starejših botanikov začel raziskovati rastlinstvo najprej v naših Alpah. Namenil jim je veliko krajših ali daljših prispevkov tako v strogo znanstvenih revijah kot tudi v poljudnih časopisih. Članki v Proteusu in v Planinskem vestniku so že postali del klasične slovenske poljudne književnosti. Pravzaprav je bilo le še vprašanje časa, kdaj bomo dobili prvo izvirno slovensko alpsko floro izpod njegovega peresa.

Izbrati samo dvesto vrst, ki jih »zanesljivo srečujemo tudi ali celo samo v slovenskih Alpah«, je bilo težko. V delu so izpuščene vse praprotnice in golosemenke, pa vendar je to po številu vrst naša najboljše izvirna »alpska flora« doslej. V njej je omenjenih še najmanj 90 dodatnih podobnih, lahko tudi sorodnih vrst oziroma podvrst. Vsaka rastlina je predstavljena z eno (večjo) ali dvema fotografijama. Ni treba posebej poudarjati, da je vse slikal avtor sam. Na prvem mestu je slovensko ime vrste, ne manjkajo pa seveda tudi latinska, strokovna, s katerimi jih poznajo znanstveniki vsega sveta. Čas cvetenja je zgolj okvirjen podatek, odvisen med drugim tudi od vremenskih razmer. Tudi pri višinskem razponu so vrednosti le približne. Sledi bolj ali manj suhoparen (morfološki) opis: kako visoka je rastlina, kakšno steblo, liste, cvetove in plodove ima. Našteti so znaki, po katerih jo prepoznamo in tudi razlikujemo od drugih, podobnih vrst. Rastišče

posameznih rastlin lahko označuje kamninska podlaga ali pa ga prepoznamo po rastlinstvu; govorimo o gozdovih, traviščih, o rastlinstvu v skalnih rapokah, na grušču, melišču ... Ne manjka seveda navedba splošne razširjenosti in razširjenosti vrste v Sloveniji. Ponekod je omenjena podobna vrsta ali opomba, ki se velikokrat nanaša na podatke iz zgodovine.

V poglavju o literaturi so navedeni glavna zbirna dela o alpskem rastlinstvu in viri s podatki o posameznih vrstah in o manjših območjih. Knjigo zakroži stvarno kazalo s slovenskimi in latinskimi imeni.

V času prednovoletnih želja želimo knjigi veliko hvaležnih bralcev!

Nada Praprotnik

Ugrizma u kalina

Ugrizma u kalina: Pešpoti okrog Idrije in Spodnje Idrije, Rafael Terpin in Tinka Gantar, izdalo Muzejsko društvo Idrija, Idrija, 2006.

V lepem popoldnevu 28. oktobra 2006, ko je okoliško bukovje jesensko žarelo, je v Hleviški koči nad Idrijo potekala predstavitev razmeroma drobnega (94 strani), vsebinsko pa bogatega in vabljivega pohodniškega vodnika, ki v idrijskem narrečju, a le v naslovu, vabi, da v okolici Idrije vzamemo pot pod noge. Čeprav nadmorske višine niso posebno velike, so strmine ponekod kar spoštovanja vredne in poti po pobočjih idrijskih grap so v resnici večkrat pravi »kolenogriži«. Pravzaprav sta avtorja, akademski slikar Rafko Terpin, ki je po svoji lastni oznaki in še bolj po srcu »rovtarski krajinar«, in na Idrijskem naturalizirana Gorjanka Tinka Gantar, po presledku nepolnih dveh let predstavila 2. izdajo vodnika, ki je bil že prej kot v dveh mesecih